

Predikan av Jenny Arnerlöf – Vaksamhet och väntan - 2022

På P1s morgoneko i fredags rapporterades det om faran som klimatförändringens stigande hav innebär för låglänta öar i Stilla havet. Ett ljudklipp som inte översattes av programledaren var den unga klimataktivisten från Samoa, Brianna Fruean, som sade, ”Vi står vid frontlinjen av risken att försvinna när vi talar om effekterna av klimatförändring”.

Människor i vår tid har blivit medvetna om jordens instabilitet på ett sätt som skiljer sig markant från tidigare generationer. Brianna var på klimatmötet som har pågått i Egypten och hon påminde mötet om att människor från världens låglänta ö-nationer lever i vaksamhet och väntan på en långsam men verklig katastrof som kan resultera i deras försvinnande.

Att tänka på detta i ljuset av profeten Jesajas ord som vi hörde idag kan vid första anblick få oss att tro att en profets ord går i uppfyllelse. Men då har vi läst slarvigt. I texten vi hörde talar Gud om himlens och jordens upplösning men Guds poäng var inte att förutsäga jordens undergång.

Jesaja 51 är ett ord av uppmuntran till ett folk som hade drabbats av katastrof. Det är en uppmaning från Gud att lyfta blicken och se längre än till deras omedelbara kontext. Kapitlet uppmanar folket i fångenskap att titta bakåt i tiden till det omöjliga som Gud hade åstadkommit för deras folk genom Abraham och Sara. De var ofruktsamma nomader som mot all förmodan blev både stamfäder till många ättlingar och markägare. Det fångna folkets kunskap om Gud skulle ge dem förtroende för Guds förmåga att göra stora ting för och genom dem i framtiden, trots att deras dåvarande förutsättningar för storhet såg lika illa ut som Abraham och Saras såg ut när Gud kallade dem.

Guds ord om himlens och jordens upplösning var inte ett varsel om jordens undergång. Det var ett ord menat att understryka att Guds ord och löfte är mer solid än skapelsen och Guds förmåga att göra något nytt är mer verklig och pålitlig än den materiella världens varaktighet. Vad betyder detta ord av hopp för oss i vår egen tid när vi vet att jorden faktiskt kan slitas sönder och dess invånare dö som flugor? Betyder det att vi ska slappna av och lita på att Gud tar hand om klimatkrisen och dess offer? Här vill jag säga som Paulus "vilken enfaldig fråga!". Liksom fallet var med Abraham och med Israel i fångenskap behöver Guds löften alltid människor som samarbetar med Gud i tro. Lyft blicken mot himlen är Guds budskap till oss än idag. Gud kallar oss att lyfta på blicken från vår självfokus för att se vilka människor som är i katastrofens grepp, och för att se vad vi kan faktiskt göra. Här har vi ofta fastnat i frågan om åtgärder är värda att göra i förhållande till en viss deadline. I affärsverksamhet är det viktigt att ta kalkylerade beslut. Men när vi talar så om utsläpp av växthusgaser är sådana resonemang synonymt med att tro på Gud om Gud gör x, y eller z för mig i retur. Det är inte en sådan tro som Bibeln kallar oss till. Gud kallar oss att lyfta blicken och agera i god tro även om vi inte ser att det resulterar i omedelbar lycka för oss. Den kallar oss att göra det för att Gud och Guds lära och rättvisa är mer verkliga än jorden vi lever på.

Lyft blicken och se att Guds omsorg för de drabbade och utsatta beror på att det är bland de utsatta som Gud har gjort sig hemma i världen. I typisk profetisk stil är Jesajas budskap ett budskap som bör väcka allvar och hopp i oss idag. Den är en kallelse till vaksam väntan i mörkret i en svår situation.

Att vaka och vänta kan indelas i tre huvudkategorier: att spana efter tecken på Guds närvaro och handlande, att vaka över hur andra har det, och att

vaka över vårt eget hjärta som dagens episteltext ger uttryck för. Att vaka och vänta i vår värld är inte ett passivt uppdrag.

Tro är en aktiv handling - det är en lampa som lyser upp en mörk tillvaro. Det är en mental vakenhet och beredskap att agera på Guds vägnar eller agera på ett sätt som får Gud att känna sig välkommen och hemma bland oss. I dagens evangelietext säger Jesus att den som är uthållig i tron lever på ett sätt som är saligt. "Saliga de tjänarna" som är redo att välkomna deras Herre. Salig är ett komplext ord som är svårt men inte omöjligt för oss att greppa.

Synonymt med ordet välsignad, den som är salig är delaktig i det Gud gör för att föra skapelsen mot helhet så att Gud slutligen kan göra sitt hem bland oss. Att vara salig är att uppleva en paradoxal lycka eller glädje, omständigheter till trots. Salighet uppstår när vi gör det som är önskvärd från Guds perspektiv, fast det från ett mänskligt perspektiv kan vara kämpigt. Att hålla sig vaken om natten är kämpigt efter ett tag. Det framgår av dagens evangelietext att det är en utmaning.

Här tänker jag på människor som fredsaktivisten och fattighetskämpen Dorothy Day som grundade en rörelse som bland annat öppnade "Hospitality Houses" eller "gästfrihetshus" för fattiga i New York i 1933. (Idag finns det över 200 sådana hus och gårdar i världen) Anteckningar från hennes dagböcker visar att hennes liv och kamp inte alltid var lätt. Hon levde ofta i förhållanden med knappt mer medel än de fattiga hon tjänade. Från världens perspektiv hade hon föga lite förmåner. Mot slutet av hennes liv blev hon frågad om hon hade planer på att skriva en memoar. Hon svarade att vid ett tillfälle hade tagit fram penna och papper och skrev "Minne från mitt liv". Hon fortsatte, "Jag bara satt där och tänkte på vår Herre och hans besök till oss för alla dessa århundraden sedan, och jag sade

till mig själv att min stora lycka i livet var att jag fick ha honom i mina tankar för en så stor del av mitt liv.” Det som sken genom allt och som lyser genom i hennes reflektion om memoaren som inte blev av, är salighet. Salig är ett ord som lyser men de som är saliga är ofta inte polerade och fina. De liknar mer en skatt bevarad i ett lerkärl – ett bruksföremål i tjänst till Herren.

Ord som salighet och människor som Dorothy Day skrämmer många av oss lika mycket som de inspirerar. Att vara uppriktig om det är en viktig utgångspunkt för den som vill vara vaksam och vänta på Gud. Det är något som Paulus uppmanar till i dagens episteltext. Han säger att vår svaghet inte kan skada sanningen, bara främja den. Om vi är långt ifrån där vi känner att vi vill vara i förhållande till salighet behöver vi inte sticka under stolen om det. Liknelsen i dagens evangelietext ger oss mycket mer än vår egen förmåga att hoppas på.

Jesus säger att Guds ingripande kommer när vi minst förväntar oss det, mitt i nattens eller vårt mörker. Han talar om en stor omkull kastning av rollerna i liknelsen. Vid sin ankomst kommer Herren att fästa upp sina kläder och passa upp oss. Denna bild skulle verka absurd om inte för den där särskilda påskmåltiden Johannesevangeliet berättar om, där Jesus fäste upp sina kläder och gjorde tjänarens jobb. Guds löften kräver vårt samarbete, men deras uppfyllelse hänger inte på oss. Det är vaksamhet och väntans evangelium, och goda nyheter som är värda att hålla sig vaken för. Gud ge oss all nåd att vara uthålliga. Amen.